

17

Or.D.0710.33.2022

Ostrowiec Świętokrzyski, dn. 16 lutego 2022 r.

Regionalna Izba Obrachunkowa
w Kielcach

WPLYNĘŁO DNIA:

21.02.2022

L. dz. HK8.

Podpis Maćk

Regionalna Izba Obrachunkowa w Kielcach

ul. Targowa 18

25-520 Kielce

Zwracam się z uprzejmą prośbą o wyrażenie opinii w sprawie dotyczącej stosowania przepisów ustawy o rachunkowości.

W m-cu sierpniu 2021 r. objęłam kierownictwo jednostki budżetowej Powiatu Ostrowieckiego - Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Świętokrzyskim (dalej: „PCPR”).

PCPR realizuje zadania powiatu w zakresie systemu pieczy zastępczej, w tym wydaje w imieniu Starosty Ostrowieckiego decyzje w sprawie odpłatności rodziców dzieci przebywających pieczy zastępczej za pobyt dziecka w pieczy. Opłata, o której mowa, odpowiada wysokości określonych ustawowo kosztów pobytu dziecka w oznaczonej formie pieczy zastępczej (art. 193 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej). Od lat rosną należności PCPR z tytułu opłat, które są praktycznie nieściągalne. Część zaległości umarza się, pozostałe ulegają z roku na rok 5-letniemu przedawnieniu (i zarazem wygaśnięciu) jako niepodatkowe należności budżetowe, licząc od końca roku, w którym stały się wymagalne (art. 60 pkt 7 i art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych w zw. z art. 59 § 1 pkt 9 i art. 70 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1998 r. Ordynacja podatkowa).

Do tej pory, występujące z końcem każdego roku zdarzenia w postaci upływu okresu przedawnienia należności z tytułu opłat nie znajdowały odzwierciedlenia w księgach rachunkowych. Obecnie w księgach rachunkowych PCPR figurują przedawnione należności z tytułu opłat za pobyt dzieci w pieczy zastępczej, które stały się wymagalne w okresie od 2012r. do dnia 31 grudnia 2016 r. Należności, o których mowa, mimo że obiektywnie nieściągalne, nie były – przed upływem okresu przedawnienia - przedmiotem odpisów aktualizacyjnych w księgach rachunkowych poszczególnych lat, zgodnie z wymogami wynikającymi z art. 37b ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2021 r. poz. 217 z późn. zm.).

Obecnie, na skutek przedawnienia, należności z tytułu zaległych opłat powinny być bezpośrednio odpisane w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 32 lit. d ustawy o rachunkowości i zgodnie z zawartymi w tej ustawie wymogami w zakresie rzetelności zapisów zawartych w księgach rachunkowych.

Kwota należności, które na dzień dzisiejszy, uległy przedawnieniu i powinny być usunięte z ksiąg rachunkowych PCPR obecnie przekracza 3.000.000,00 zł.

W tym stanie rzeczy pojawiają się dwa zasadnicze pytania, które pozwalam sobie do Państwa skierować:

- 1) Kto – z uwagi na znaczną kwotę należności przedawnionych - winien dokonać ich odpisania w pozostałe koszty operacyjne: Zarząd Powiatu czy Dyrektor jednostki budżetowej – PCPR?
- 2) W przypadku, gdy dokonanie powyższej czynności należy do kompetencji Dyrektora PCPR, to czy jej dokonanie powinno być poprzedzone uzyskaniem formalnej zgody ze strony Zarządu Powiatu Ostrowieckiego jako organu wykonującego budżet Powiatu lub też opinią tego organu?

W sprawie powyższej prezentuję następujące stanowisko:

Zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości, dokonywanie operacji księgowych należy do właściwości kierownika jednostki. Skoro salda należności z tytułu opłat za pobyt dzieci w pieczy zastępczej figurują w księgach rachunkowych PCPR, to odpisanie przedawnionych należności z tytułu tych opłat należy do kompetencji Dyrektora PCPR. Mimo znaczących skutków wskazanej operacji rachunkowej dla budżetu Powiatu, Dyrektor PCPR nie musi – moim zdaniem - uzyskiwać na jej dokonanie ani zgody Zarządu Powiatu, ani nawet opinii, bowiem utrzymanie rzetelności zapisów zawartych w księgach rachunkowych należy do ustawowych obowiązków kierownika jednostki; poza tym z przepisów ustawy o rachunkowości nie wynika obowiązek uzyskiwania w tego typu przypadkach zgody czy opinii jednostki nadrzędnej. Dyrektor PCPR może – co najwyżej - poinformować Zarząd o zamiarze podjęcia zarządzenia w przedmiocie odpisania przedawnionych należności w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych na podstawie przepisów ustawy o rachunkowości.

Zważywszy na znaczną wysokość należności podlegających odpisaniu w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych i trwający od lat nieprawidłowy stan ksiąg rachunkowych, uzasadniona i zrozumiała jest szczególna troska o prawidłowość operacji aktualizacji danych, by nie była ona kwestionowana w przyszłości przez organy nadzoru finansowego. Stąd też moja uprzejma prośba o ustosunkowanie się przedstawionego wyżej problemu.

Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Ostrowie Świętokrzyskim
mgr Joanna Pikus

Kielce, dnia 01.03.2022 r.

WI.54.11.2022

Pani Joanna Pikus
Dyrektor
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
w Ostrowcu Świętokrzyskim

Szanowna Pani Dyrektor, pismem z dnia 16.02.2022 roku, doręczonym na adres Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach w dacie 21.02.2022 roku, zwróciła się Pani o udzielenie odpowiedzi na pytania:

1. Kto – z uwagi na znaczną kwotę należności przedawnionych – winien dokonać ich odpisania w pozostałe koszty operacyjne: Zarząd Powiatu czy Dyrektor jednostki budżetowej – PCPR?
2. W przypadku, gdy dokonanie powyższej czynności należy do kompetencji Dyrektora PCPR, to czy jej dokonanie powinno być poprzedzone uzyskaniem formalnej zgody ze strony Zarządu Powiatu Ostrowieckiego jako organu wykonującego budżet Powiatu lub też opinią tego organu?

Z przedstawionego w piśmie stanu faktycznego wynika, że PCPR realizuje zadania powiatu w zakresie systemu pieczy zastępczej, w tym wydaje w imieniu Starosty Ostrowieckiego decyzje w sprawie odpłatności rodziców za pobyt dzieci w pieczy. Od lat rosną należności PCPR z tytułu opłat, które są praktycznie nieściągalne. Część zaległości umarza się, pozostałe ulegają przedawnieniu, jako niepodatkowe należności budżetowe. Kwota należności, która na dzień dzisiejszy uległa przedawnieniu i powinna być odpisana przekracza 3.000.000 zł.

Odpowiadając na to pytanie, wskazać należy na następujące okoliczności.

Zgodnie z art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r. poz. 305 ze zm.), dalej u.f.p. - jednostki sektora finansów publicznych prowadzą rachunkowość zgodnie z przepisami o rachunkowości, z uwzględnieniem zasad określonych w niniejszej ustawie. Stosownie do art. 53 ust. 1 u.f.p. to kierownik jednostki sektora finansów publicznych, jest odpowiedzialny za całość gospodarki finansowej tej jednostki.

Jak wynika z art. 4 ust. 5 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 217 ze zm.), dalej u.r. – kierownik jednostki, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, ponosi odpowiedzialność za wykonywanie obowiązków w zakresie rachunkowości określonych ustawą, w tym z tytułu nadzoru.

Nadto należy zauważyć, że przepisy ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r. poz. 920 ze zm.), nie dają uprawnień zarządowi powiatu w zakresie realizacji planów finansowych oraz w zakresie prowadzenia rachunkowości podległych jednostek budżetowych. Powołane wyżej przepisy potwierdzają, że czynności w zakresie odpisania należności przedawnionych, niezależnie od ich wartości, winien dokonać Dyrektor PCPR, jako kierownik jednostki sektora finansów publicznych. Dokonanie takiej czynności nie wymaga uzyskaniem formalnej zgody ze strony zarządu powiatu lub też opinii tego organu.

Jednocześnie pragnę podkreślić, że jest to jedynie stanowisko Regionalnej Izby Obrachunkowej w Kielcach, która nie posiada uprawnień do dokonywania powszechnie obowiązującej wykładni przepisów prawa.

Z poważaniem
Zbigniew Rękas
Zastępca Prezesa